

- Constituția României, republicată^[1];
- Codul penal din 1969;
- Codul penal francez;
- Codul penal italian;
- Codul penal german;
- Codul penal austriac;
- Codul penal spaniol;
- Codul penal portughez;
- Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale^[2];
- Convenția de la Viena din 1969 privind dreptul tratatelor;
- Statutul Curții Penale Internaționale^[3];
- Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane^[4];
- Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale^[5].

Secțiunea a 3-a. Noțiunea, obiectul și caracteristicile părții speciale a dreptului penal

§1. Noțiune^[6]

Ca ramură de drept, dreptul penal nu reprezintă doar o sumă de norme juridice, ci aceste norme sunt structurate într-un sistem bine determinat, în jurul unor idei esențiale cu caracter de principii, cu scop bine determinat, în condițiile de reglementare a instituțiilor fundamentale ale sale, și anume infracțiunea, răspunderea penală și sancțiunile de drept penal.

Principiile dreptului penal asigură unitate și coerență ansamblului de norme juridice.

Dreptul penal are un *obiect propriu, exclusiv de reglementare*, și anume *relațiile ce se nasc în jurul valorilor sociale de a căror necondiționată respectare depinde însăși existența societății omenești la un moment dat*.

Dreptul penal incriminează acțiunile și inacțiunile umane care constituie infracțiune (din latină „*infractio*” – distrugere), fapte care reprezintă atingeri aduse valorilor sociale și care astfel prezintă un pericol social pentru societate, dar și sancțiunile ce se aplică în cadrul răspunderii juridice penale.

Ramura dreptului penal este acea ramură a sistemului de drept din România cu dublă funcțiune, și anume de prevenire a săvârșirii infracțiunilor, pe de o parte, și de sancționare a persoanelor vinovate de comiterea acestor infracțiuni, pe de altă parte.

[1] M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003.

[2] Adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, a intrat în vigoare la 3 septembrie 1953. România a ratificat Convenția și Protocoalele sale adiționale prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994).

[3] Adoptat la Roma la 17 iulie 1998, ratificat prin Legea nr. 111/2002 (M. Of. nr. 211 din 28 martie 2002).

[4] Adoptată la 3 mai 2005, ratificată prin Legea nr. 300/2006 (M. Of. nr. 622 din 19 iulie 2006).

[5] Adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007, ratificată prin Legea nr. 252/2010 (M. Of. nr. 885 din 29 decembrie 2010).

[6] M.I. Rusu, *op. cit.*, 2014, p. 15-16.

Partea generală este formată din normele generale prin care se definesc principiile, regulile, normele care califică și stabilesc acțiunile și inacțiunile care îmbracă haina infracțiunii. De asemenea, în partea generală sunt definite scopul legii penale, legalitatea incriminării, reglementarea generală a sancțiunilor, limitele aplicării lor, cauzele de înlăturare a răspunderii penale.

Partea specială a dreptului penal cuprinde normele de incriminare a infracțiunilor și limitele speciale de sancționare a fiecărei infracțiuni în parte.

Faptele de pericol social declarate de lege infracțiuni prezintă însă nu numai o configurație infracțională variată, ci și un grad de pericol social abstract, care variază de la o infracțiune la alta. Aceasta impune legiuitorului să aprecieze pericolul social abstract al fetei incriminate și să stabilească pentru fiecare infracțiune în parte pedeapsa corespunzătoare acestuia^[1].

Din această perspectivă a analizei dreptului penal, putem susține, asemenea altor autori din doctrina penală^[2], că norma penală este formată din trei părți: ipoteză, dispoziție și sancțiune. Legat de conținutul normei, aceasta are în structura sa, pe lângă dispoziția de incriminare, și o dispoziție de sancționare.

În cadrul normei de incriminare (dispoziția de incriminare) se descrie fapta pe care legiuitorul o sancționează (condițiile în care fapta este infracțiune) și se stabilește conduita (dispoziția) pe care trebuie să o aibă orice persoană, fiind precizată și sancțiunea care se va aplica ca urmare a săvârșirii infracțiunii. Sancțiunea (dispoziția de sancționare) nu face altceva decât să exprime gradul de pericol social abstract al fetei incriminate.

§2. Legătura dintre partea generală și partea specială a dreptului penal

Dreptul penal este format din normele generale cuprinse în Partea generală a Codului penal, care reglementează infracțiunea, pedeapsa și răspunderea penală, cu tot ceea ce presupune aplicarea sancțiunii, precum și din normele Părții speciale, care particularizează fiecare infracțiune în parte. Aceste norme speciale aparțin Părții speciale a Codului penal și nu trebuie să li atribuie înțelesul de normă specială, derogatorie de la dreptul comun, general.

Normele juridice din partea generală și cele din partea specială a dreptului penal reprezintă părțile componente ale unei ramuri unitare de drept: dreptul penal^[3]. Între aceste două părți există o legătură indestructibilă, care le face să constituie un întreg, și anume ramura dreptului penal. Această ramură se alătură celorlalte ramuri care constituie sistemul de drept român^[4].

[1] O.A. STOICA, *Drept penal. Partea specială*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 9.

[2] *Ibidem*; V. DOBRINOIU, N. NEAGU, *op. cit.*, p. 10; AL. BOROI, *Drept penal. Partea specială*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 1-2.

[3] O.A. STOICA, *op. cit.*, p. 10.

[4] În literatura juridică există preocupări de rupere a acestei unități în două părți componente: dreptul penal special, distinct de dreptul penal general. A se vedea V. DOBRINOIU, N. NEAGU, *op. cit.*, p. 11, care îi citează pe: J. PINATEL, R. MERLE, A. VITU, *Traité de droit criminel*, Ed. Cujas, Paris, 1967, p. 94; G. LEVASSEUR, A. CHAVANNE, B. BOULOC, J. MONTREUIL, *Droit pénal général et procédure pénale*, Ed. Sirey, Paris, 1996, p. 14; M. VÉRON, *Droit pénal spécial*, Ed. Armand Colin, Paris, 1998, p. 5; M.L. RASSAT, *Droit pénal spécial*, Ed. Dalloz, Paris, 1997, p. 1-5 ș.a.

Nu împărtășim opinia – exprimată cu precădere în dreptul francez – privind separarea celor două părți ale dreptului penal, motivat de faptul că instituțiile cuprinse în partea generală se aplică în cazul fiecărei infracțiuni reglementate în partea specială sau în conținutul unor legi penale speciale. De pildă, noțiunea de infracțiune definită în art. 15 CP, potrivit căreia infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o, se aplică tuturor infracțiunilor reglementate în Partea specială a Codului penal. De asemenea, legiuitorul a statuat că infracțiunea este singurul temei al răspunderii penale [art. 15 alin. (2) CP]. Pe de altă parte, faptele penale pot intra sub incidența legii penale și în fază de tentativă^[1], noțiune care aparține și este definită tot în partea generală.

De aici se desprinde și ideea că principiile generale ale dreptului penale se aplică ori de câte ori se analizează dacă o faptă penală constituie sau nu infracțiune, căci infracțiunea este singurul temei al răspunderii penale. Aplicarea sancțiunilor se face potrivit principiului individualizării răspunderii penale.

Toate infracțiunile descrise în conținut prin reglementările din partea specială sunt săvârșite cu una dintre formele de vinovăție definite în partea generală a dreptului penal.

Exemplele pot continua, analizând fiecare instituție reglementată în partea generală și aplicată fiecărei infracțiuni din partea specială sau dintr-o lege penală specială – și nu numai.

Concluzia care se desprinde este una singură, și anume că partea specială a dreptului penal este indispensabilă oricărui sistem de drept bazat pe principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Partea specială este, de aceea, indispensabilă oricărei aplicări concrete a dreptului penal. În continuare, păstrând silogismul juridic, trebuie afirmat că partea specială a dreptului penal nu se poate dispensa de principiile și instituțiile fundamentale privitoare la infracțiune, infractor și pedeapsă, precum și la răspunderea penală, consfințite de normele părții generale a dreptului penal^[2].

Deși am susținut că cele două părți formează un tot unitar, totuși ele își păstrează o anumită identitate, care le deosebește, sub aspectul obiectului specific al reglementării, prin structura diferită a celor două feluri de norme penale, prin dinamismul lor determinat de evoluția realității sociale și prin originea și vechimea lor istorică. În cele ce urmează vom detalia fiecare dintre aceste particularități:

a) *obiectul specific al reglementării*. În partea generală, normele juridice reglementează infracțiunea, răspunderea penală, sancțiunile de drept penal și aplicarea acestora. În schimb, normele părții speciale au ca obiect stabilirea diferitelor fapte de pericol social incriminate ca infracțiuni și sancțiunile în cazul acestora;

b) *structura diferită a celor două feluri de norme penale*. Normele juridice din partea generală sunt exprimate sub formă de norme enunțative (declarative) și explicative, deoarece ele se referă la infracțiune, infractor, pedeapsă, răspundere penală. Norma juridică din partea generală nu se caracterizează prin evidențierea celor trei părți ale

[1] „(1) *Tentativa* constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul. (2) Nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea”.

[2] O.A. Stoica, *op. cit.*, p. 11.

unei norme juridice: ipoteza, dispoziția și sancțiunea, ci se dezvoltă ca o normă cu caracter general, explicativ. În schimb, normele părții speciale prezintă conținutul infracțiunii prin particularitățile sale față de o altă infracțiune și fiecare infracțiune cu sancțiunea aferentă, disociindu-se de primele prin evidențierea celor trei părți ale sale. Ele definesc, descriu sau determină trăsăturile obiective și subiective ale fiecărei fapte de pericol social incriminate ca infracțiune, cu tipicul său și cu sancțiunea aferentă;

c) *dinamismul determinat de evoluția realității sociale*. Dreptul penal constituie un instrument de luptă împotriva criminalității, astfel că nu poate rămâne indiferent în reglementare față de condițiile socio-economico-politice. Acestea, la rândul lor, influențează relațiile sociale care formează obiectul protecției penale, și anume valorile sociale apărute prin norme de drept penal. Normele juridice din partea generală prezintă un caracter de stabilitate mai pronunțat, fiind mai rar supuse unor modificări. Nu același lucru se poate spune despre normele din partea specială a dreptului penal, care mai des suportă modificări în ceea ce privește tipicitatea, deoarece reflectă în mod nemijlocit și mai nuanțat transformările care au loc în societate în anumite etape de dezvoltare. Datorită necesității ca aceste norme să fie puse în concordanță cu politica penală a statului în fiecare etapă de dezvoltare, ele sunt cel mai des modificate, remarcându-se un anumit dinamism al părții speciale în comparație cu partea generală. Un argument în acest sens este conținutul Părții speciale a actualului Cod penal, care numără 256 de infracțiuni, comparativ cu cele 205 cuprinse în Codul penal anterior;

d) *originea și vechimea istorică*. Din cele mai vechi timpuri, oamenii au fost preocupați să stabilească incriminarea faptelor ce ating interesele generale și particulare sau care încalcă regulile stabilite de către comunitate, producând anumite prejudicii acesteia.

În urma unui îndelungat proces istoric de generalizare, abstractizare și sistematizare a dreptului penal, au apărut normele care au stabilit trăsături generale ale incriminărilor și ale instituțiilor fundamentale ale dreptului penal, ale categoriilor juridice care formează partea generală a dreptului penal.

§3. Obiect^[1]

Dreptul, oglindă fidelă a vieții sociale, începe să exprime decadența valorilor austere, pragmatice, formaliste, rigide din viața socială romană, ca rezultat al influențelor exercitate de bunăstarea generală produsă de cuceririle militare prin prăzile de război, aservirea altor popoare și exploatarea unui număr impresionant de sclavi, pe de o parte, dar și datorită influențelor filosofiei grecești și apoi a spiritului creștin, mistic, oriental, pe de altă parte.

Cunoașterea cât mai temeinică a raporturilor dintre stat și drept este necesară pentru a înțelege, în desfășurarea istorică, funcția social-politică pe care au îndeplinit-o împreună cele două instituții. Pe de altă parte, această cunoaștere ne va da posibilitatea de a înțelege o realitate a fenomenului juridic, și anume că nu în toate raporturile

[1] M.I. Rusu, *op. cit.*, 2014, p. 14-19.

de drept forța pe care o reprezintă instrumentul politic statal își găsește o expresie egală în ramurile de drept.

Ramura de drept formată din norme juridice în care forța de constrângere, puterea de a se impune este mai evidentă este tocmai ramura dreptului penal. Lupta împotriva faptelor care prezintă pericol pentru societate și sunt incriminate de legea penală trebuie dusă în principal prin prevenție, iar în secundar prin combatere, sancționare. Această luptă este reglementată în dispozițiile dreptului penal.

Dreptul penal, ca ramură de drept, este format din totalitatea normelor juridice prin care se prevede în ce condiții o faptă este infracțiune, felul acesteia, sancțiunile ce se aplică în cazul săvârșirii lor, precum și răspunderea penală, în scopul apărării ordinii de drept în România împotriva unor asemenea fapte^[1].

Dreptul penal are un obiect propriu, exclusiv de reglementare, și anume relațiile sociale ce se nasc în jurul valorilor sociale de a căror necondiționată respectare depinde însăși existența societății omenești la un moment dat.

Dreptul penal reglementează acțiunile și inacțiunile umane care constituie fapte care reprezintă atingeri aduse valorilor sociale și care astfel prezintă un pericol social pentru societate, dar și sancțiunile ce se aplică în cadrul răspunderii juridice penale^[2].

Partea specială a dreptului penal cuprinde normele de incriminare a infracțiunilor și limitele speciale de sancționare a fiecărei infracțiuni în parte.

De ce au fost necesare reglementările ce aparțin dreptului penal, partea specială? Răspunsul este dat de constatarea existenței fenomenului infracțional, a criminalității în planul relațiilor sociale, care inspiră un sentiment de teamă și nesiguranță pentru întreaga societate. Este suficient ca o persoană să audă că o tânără a fost victima unui viol din partea a 7 bărbați, că automat se va naște o solidaritate a tuturor membrilor societății pentru sancționarea acelor bărbați, din varii motive: unele persoane sunt părinți ai unor fete care ar putea ajunge în aceeași situație cu cea a victimei din exemplul nostru, alții ar fi revoltați de gestul acelor bărbați față de o persoană lipsită de apărare (7 bărbați cu o forță superioară victimei, care nu i-au lăsat nicio variantă de apărare), alte persoane sunt femei și în conștiința lor s-a născut sentimentul de teamă și groază, din punct de vedere fizic și psihic, pentru o astfel de situație, alte persoane sunt rude sau prieteni cu tinere sau femei etc.

Dezvăluirea cauzelor fenomenului infracțional nu poate fi realizată decât printr-o cercetare care să exploateze toate laturile acestui fenomen. Sunt necesare în acest sens investigații cu caracter sociologic, psihologic, juridic, psihiatric, biologic și antropologic.

Pe lângă manifestarea violenței, alte două fapte incriminate într-o formă sau alta în prezent, cum ar fi prostituția (contravenție) și, respectiv, corupția, au existat din cele mai vechi timpuri. Despre corupție avem date în Vechiul Testament – Cartea I a regilor, Capitolul 8-3, unde, referindu-se la fiii lui Samuel, desemnați judecători, se afirmă că „Fiii lui nu umblau pe căile sale, ci se abăteau la lăcomie, luau daruri și judecau strâmb”^[3].

[1] *Idem*, p. 14-15.

[2] M.I. Rusu, *op. cit.*, 2014, p. 15.

[3] M.I. Rusu, *Funcționarul public și legea penală*, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 10 și urm.

În Grecia antică, fenomenul corupției, prin luarea de mită de către judecători, l-a determinat pe Platon să propună pedeapsa cu moartea pentru funcționarii care primeau daruri pentru a-și face datoria^[1]. În Persia antică, regele Cambise al II-lea a hotărât uciderea unui judecător vinovat de corupție, iar cu pielea acestuia și-a tapițat scaunul. În schimb, regele Darius îi condamnă la moarte, prin crucificare, pe judecătorii corupți. Roma antică a luat măsuri de reprimare a corupției prin legile *Calpurnia* (anul 194 î.Hr.), *Iulia repetundarum* (anul 591 î.Hr.), *Acilia* (anul 123 î.Hr.), *Servilia* (anul 110 î.Hr.), *Cornelia* (anul 81 î.Hr.)^[2]. Nicio societate, indiferent de stadiul de dezvoltare economico-socială și de esența regimului politic, nu a fost și nu este ocolită de fenomenul de corupție, de efectele periculoase și deosebit de grave ale acestuia.

Și într-un caz (corupția), și în celălalt (prostituția), ne aflăm în prezența unui comportament deviant de la normele de conduită prescrise de colectivitate și astfel de atitudini trebuie să fie sancționate (pedepsite). Instrumentul pentru a preveni și, respectiv, a pedepsi este oferit de dreptul penal.

§4. Necesitatea studierii dreptului penal, partea specială^[3]

Pentru a demonstra necesitatea dreptului penal, se invocă trei argumente^[4]:

a) *necesitatea apărării valorilor sociale*. Deși actualul legiuitor nu a mai prevăzut, așa cum era în vechiul Cod penal, scopul legii penale, prin valori sociale care trebuie apărate trebuie înțelese omul, cetățeanul român cu drepturile și libertățile sale, și statul român, cu suveranitatea, independența, unitatea și indivizibilitatea lui, precum și proprietatea și ordinea de drept.

Desigur, dacă aceste atribute de mai sus nu sunt apărate prin instrumente ferme puse la îndemâna reprezentanților statului, există pericolul apariției arbitrarului, a anarhiei, care conduce de fapt la disoluția statului.

Societatea nu poate exista fără a exista o securitate deplină a sistemului de valori pe care ea se întemeiază;

b) *existența fenomenului infracțional și necesitatea luptei împotriva acestuia*. Practica judiciară și statistica judiciară oferă suficiente dovezi privind existența fenomenului infracțional în societate. Pericolul săvârșirii unor fapte prin care se aduc atingeri valorilor sociale ocrotite de societate este unul concret, obiectiv, și nicidecum abstract sau ipotetic. Desigur, raportat la colectivitate, lezarea valorilor sociale se realizează de un grup restrâns de membri ai societății, care sunt indivizi izolați, dar lipsa unei reacții ferme din partea societății poate conduce la rezultate nebanuite.

Fenomenul infracțional este un fenomen social, pentru că infracțiunile se săvârșesc în cadrul relațiilor sociale dintre indivizi. Fenomenul infracțional sau *criminalitatea* reprezintă *totalitatea infracțiunilor săvârșite la un moment dat într-o societate determinată*.

[1] G. ANTONIU, M. POPA, ȘT. DANEȘ, *Codul penal pe înțelesul tuturor*, Ed. Politică, București, 1970, p. 210.

[2] A se vedea T.H. MOMMSEN, *Le droit pénal romain*, vol. III, Ed. Cujas, Paris, 1907, p. 19.

[3] M.I. RUSU, *op. cit.*, 2014, p. 18-19.

[4] C. BULAI, *op. cit.*, p. 6.

Fenomenul social al criminalității este studiat de criminologie prin metode specifice științelor socio-juridice. Știința criminologiei distinge între:

- *criminalitatea legală* – formată din totalitatea infracțiunilor pentru care s-au aplicat sancțiuni penale de către instanțele de judecată;
- *criminalitatea aparentă sau relevantă* – formată din totalitatea infracțiunilor care sunt cunoscute de către organele judiciare;
- *criminalitatea reală* – formată din totalitatea infracțiunilor care s-au săvârșit în realitatea socială, incluzând și infracțiunile necunoscute de către organele de stat specializate.

Pornind de la aceste distincții, pentru cunoașterea în detaliu a fenomenului infracțional, este nevoie a se cunoaște criminalitatea reală. De regulă, se folosesc în studiul criminalității datele statistice privitoare la criminalitatea legală;

c) *necesitatea reglementării juridice a acțiunii de apărare a valorilor sociale*. Ori de câte ori individul intră într-un conflict cu societatea ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni, replica societății trebuie realizată într-un cadru instituționalizat, în care trebuie respectate atât interesele societății, cât și drepturile fiecărui individ în parte. Acțiunea de apărare socială trebuie să fie reglementată riguros, în așa fel încât să se înfăptuiască în conformitate cu interesele atât ale societății, cât și ale individului.

Dreptul penal oferă posibilitatea ca societatea să intervină pentru îndreptarea conduitei infractorului, prin apărarea valorilor sociale, dar oferă, în aceeași măsură, posibilitatea apărării drepturilor infractorului împotriva acțiunii arbitrare a organelor statului competente în realizarea funcției de apărare socială.

§5. Funcțiile dreptului penal

Dreptul penal are un scop bine determinat, dar care este influențat decisiv de politica penală pe care și-a propus-o puterea publică.

De fiecare dată, scopul a constat în apărarea valorilor sociale proprii societății respective împotriva oricăror forme de lezare, știrbire, desființare a acestor valori ca urmare a săvârșirii unor infracțiuni.

Putem desprinde concluzia că, raportat la scopul său, dreptul penal are trei funcții:

a) funcția de *prevenire a săvârșirii infracțiunilor*, prin simpla incriminare sub sancțiune a faptelor periculoase pentru societate. Dreptul penal trebuie ca, prin normele juridice penale, prin instituțiile sale, să descurajeze membrii societății în tendințele lor de a nesocoti preceptele penale^[1]. Este de remarcat că unele infracțiuni se prezintă sub o varietate de fapte ce conduce la o varietate de forme ale infracțiunii;

b) funcția de *asigurare a cadrului legal de realizare a funcției de apărare socială*, desfășurată de stat prin organele competente. Statul, prin organele sale specializate, trebuie să intervină doar în limita prerogativelor asigurate de legea penală și de procedura penală pentru a sancționa faptele penale și pe făptuitori. În aceste condiții, se asigură, de fapt, atât ocrotirea valorilor sociale, cât și condițiile pentru ocrotirea infractorilor împotriva oricăror abuzuri la care ar putea fi supuși de puterea publică. Prin această funcție se asigură exercitarea drepturilor infractorului, prin conturarea unor

^[1] A se vedea FL. STRETEANU, *Drept penal. Partea generală*, vol. I, Ed. Rosetti, București, 2003, p. 20.

limite ale represiunii specifice sistemelor politice democratice. Această funcție mai poartă și denumirea de *funcție protectoare*^[1];

c) funcția de *asigurare a dezvoltării noilor valori și relații sociale*. În evoluția societății, în dezvoltarea acesteia, trebuie apărute noi valori sociale și noi relații sociale care apar în timp, și nu doar cele existente la un moment dat. Studiarea părții speciale a dreptului penal devine utilă pentru îmbunătățirea permanentă a reglementărilor penale în viitor, de manieră să corespundă apărării noilor valori sociale.

§6. Sistemul părții speciale a dreptului penal

Partea specială a dreptului penal este organizată pe baza unui anumit sistem.

Prin *sistemul părții speciale a dreptului penal se înțelege clasificarea sau gruparea în anumite categorii, grupe, subgrupe etc. a tuturor infracțiunilor prevăzute de legislația penală în vigoare*^[2].

Pentru a realiza o analiză mai profundă a infracțiunii și pentru a nu pierde din vedere că infracțiunile prezintă o gamă largă de variante, doctrina penală și legiuitorul au stabilit criteriile de clasificare, de împărțire, pe anumite categorii, grupe, secțiuni etc., a infracțiunilor prevăzute de legile penale.

Criteriul principal de clasificare a infracțiunilor este *obiectul juridic generic* al acestora, adică criteriul valorii sociale ocrotite de norma juridică și care de fapt a fost lezată sau pusă în pericol prin săvârșirea faptei penale^[3]. În raport de criteriul obiectului juridic, infracțiunile sunt împărțite în grupe mari, denumite *titluri*, apoi în *capitole* și *secțiuni*.

Potrivit Codului penal adoptat în anul 2009, infracțiunile au fost împărțite în 12 titluri, care cuprind capitole, formate din mai multe articole, numerotate cu cifre arabe de la art. 188 la art. 445; sunt însă și titluri care nu au capitole. Astfel:

a) Titlul I. Infracțiuni contra persoanei (art. 188-227):

- Capitolul I. Infracțiuni contra vieții (art. 188-192);
- Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății (art. 193-198);
- Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie (art. 199-200);
- Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului (art. 201-202);
- Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie

(art. 203-204);

- Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei (art. 205-208);
- Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile (art. 209-217);
- Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale (art. 218-223);
- Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private (art. 224-227);

b) Titlul II. Infracțiuni contra patrimoniului (art. 228-256¹):

- Capitolul I. Furtul (art. 228-232);
- Capitolul II. Tâlhăria și pirateria (art. 233-237);

[1] *Idem*, p. 18-20.

[2] O.A. STOICA, *op. cit.*, p. 17.

[3] *Ibidem*; L. BÎRO, *Drept penal. Partea generală*, Ed. Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, p. 67-69; C. BULAI, *Curs de drept penal. Partea specială*, vol. I, București, 1975, p. 24-35; V. DOBRINOIU, N. NEAGU, *op. cit.*, p. 12.

- Capitolul III. Infrafracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii (art. 238-248);
- Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice (art. 249-252);
- Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie (art. 253-256);
- Capitolul VI. Infrafracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave (art. 256¹);
- c) Titlul III. Infrafracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat (art. 257-265):
 - Capitolul I. Infrafracțiuni contra autorității (art. 257-261);
 - Capitolul II. Infrafracțiuni privind frontiera de stat (art. 262-265);
- d) Titlul IV. Infrafracțiuni contra înfăptuirii justiției (art. 266-288);
- e) Titlul V. Infrafracțiuni de corupție și de serviciu (art. 289-309):
 - Capitolul I. Infrafracțiuni de corupție (art. 289-294);
 - Capitolul II. Infrafracțiuni de serviciu (art. 295-309);
- f) Titlul VI. Infrafracțiuni de fals (art. 310-328):
 - Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori (art. 310-316);
 - Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare (art. 317-319);
 - Capitolul III. Falsuri în înscrisuri (art. 320-328);
- g) Titlul VII. Infrafracțiuni contra siguranței publice (art. 329-366):
 - Capitolul I. Infrafracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate (art. 329-333);
 - Capitolul II. Infrafracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice (art. 334-341);
 - Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive (art. 342-347);
 - Capitolul IV. Infrafracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege (art. 348-351);
 - Capitolul V. Infrafracțiuni contra sănătății publice (art. 352-359);
 - Capitolul VI. Infrafracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice (art. 360-366);
- h) Titlul VIII. Infrafracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială (art. 367-384):
 - Capitolul I. Infrafracțiuni contra ordinii și liniștii publice (art. 367-375);
 - Capitolul II. Infrafracțiuni contra familiei (art. 376-380);
 - Capitolul III. Infrafracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate (art. 381-384);
- i) Titlul IX. Infrafracțiuni electorale (art. 385-393);
- j) Titlul X. Infrafracțiuni contra securității naționale (art. 394-412);
- k) Titlul XI. Infrafracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate (art. 413-437):
 - Capitolul I. Infrafracțiuni săvârșite de militari (art. 413-431);
 - Capitolul II. Infrafracțiuni săvârșite de militari sau de civili (art. 432-437);
- l) Titlul XII. Infrafracțiuni de genocid, contra umanității și de război (art. 438-445):
 - Capitolul I. Infrafracțiuni de genocid și contra umanității (art. 438-439);
 - Capitolul II. Infrafracțiuni de război (art. 440-445).

Articolele pot avea alineate, litere sau teze, în raport de varianta de incriminare. De asemenea, articolul poate cuprinde, pe lângă variantele de incriminare, și alte mențiuni,